

Briselē, 2022. gada 13. maijā
(OR. en)

9053/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0147(COD)

CONSOM 115
MI 387
COMPET 331
EF 137
ECOFIN 425
DIGIT 96
CODEC 687
CYBER 168

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 12. maijs
Saņēmējs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 204 final
Temats:	Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA, ar ko groza Direktīvu 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem un atceļ Direktīvu 2002/65/EK

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 204 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 204 *final*

Briselē, 11.5.2022.
COM(2022) 204 final

2022/0147 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

**ar ko groza Direktīvu 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu
pakalpojumu līgumiem un atceļ Direktīvu 2002/65/EK**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SEC(2022) 203 final} - {SWD(2022) 141 final} - {SWD(2022) 142 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu (turpmāk tekstā “direktīva” jeb “DPFPT”) mērķis ir nodrošināt finanšu pakalpojumu brīvu apriti vienotajā tirgū, saskaņojot noteiktus patērētāju aizsardzības noteikumus šajā jomā, un nodrošināt augsta līmeņa patērētāju aizsardzību. Ciktāl nav ES tiesību aktu par konkrētiem produktiem vai ES horizontālo noteikumu, kas attiecas uz konkrēto patēriņa finanšu pakalpojumu, direktīva ir piemērojama horizontāli visiem pašreizējiem vai turpmākiem banku, kredīta, apdrošināšanas, personīgās pensijas, ieguldījumu vai maksājumu rakstura pakalpojumiem, kas noslēgti, izmantojot distances saziņas līdzekļus (t. i., bez tirgotāja un patērētāja vienlaicīgas fiziskas klātbūtnes). Direktīvā ir noteikts, kāda informācija jāsniedz patērētājam pirms distances līguma noslēgšanas (informācija pirms līguma noslēgšanas), attiecībā uz dažiem finanšu pakalpojumiem patērētājam ir piešķirtas atteikuma tiesības un ir paredzēti noteikumi par nepieprasītiem pakalpojumiem un saziņu.

Direktīvai ir veikts normatīvās atbilstības (*REFIT*) pārskatīšanas **izvērtējums**, un Komisija ir izklāstījusi tā rezultātus **dienestu darba dokumentā**¹. Minētā izvērtējuma galvenos rezultātus var rezumēt divos visaptverošos secinājumos. Pirmais no tiem ir tāds, ka pēc direktīvas stāšanās spēkā ir tikuši pieņemti vairāki ES tiesību akti par konkrētiem produktiem (piemēram, Patēriņa kredītu direktīva² vai Hipotekāro kredītu direktīva³) un ES horizontālie tiesību akti (piemēram, Vispārīgā datu aizsardzības regula⁴) attiecībā uz tādiem patērētāju tiesību aspektiem, kas saistīti ar finanšu pakalpojumiem, kuri arī ietilpst direktīvas darbības jomā. Šādu nesen pieņemtu tiesību aktu rezultātā direktīvas nozīmīgums un pievienotā vērtība ir samazinājušies. Otrais secinājums: kā uzsvērts izvērtējumā, direktīva tomēr joprojām ir aktuāla vairākās jomās (piemēram, attiecībā uz dažiem apdrošināšanas produktiem joprojām piemēro noteikumus par atteikuma tiesībām). Izvērtējumā uzsvērts, ka drošības tīkla funkcija nodrošināja patērētājiem noteiktu aizsardzības līmeni attiecībā uz attālināti noslēgtiem līgumiem pat tādu finanšu produktu gadījumā, uz kuriem vēl neattiecas ES tiesību akti (piemēram, ja nav ES noteikumu par kryptoaktīviem, piemēro direktīvu). Izvērtējumā arī norādīts, ka vairākas norises, piemēram, tas, ka arvien pieaug pakalpojumu digitalizācija, ir ietekmējušas direktīvas efektivitāti tās galveno mērķu sasniegšanas kontekstā, proti, nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni un veicināt pārrobežu līgumu noslēgšanu par finanšu pakalpojumu tālpārdošanu.

Līdztekus Komisijas dažādajiem politiskajiem un likumdošanas pasākumiem pēdējos 20 gados **ir strauji mainījusies patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošana**. Finanšu pakalpojumu sniedzēji un patērētāji ir atteikušies no direktīvā minētā faksa aparāta, un ir parādījušies jauni dalībnieki (piemēram, finanšu tehnoloģiju uzņēmumi) ar jauniem

¹ Eiropas Komisija, Komisijas dienestu darba dokuments, Direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu izvērtējums (SWD(2020) 261 final).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 22.5.2008., 66. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

uzņēmējdarbības modeļiem un jauniem izplatīšanas kanāliem (piemēram, tiešsaistē tiek pārdoti finanšu pakalpojumi). Patērētāji ir gatavi izmantot digitālus rīkus un iegādājas finanšu produktus un pakalpojumus tiešsaistē, liekot tradicionālajiem tirgus dalībniekiem pielāgot savu tirgvedības un uzņēmējdarbības praksi. Arī Covid-19 pandēmija un no tās izrietošie ierobežojumi kopumā veicināja tiešsaistes iepirkšanās izmantošanu. Šajā saistībā direktīvai ir bijusi arī nozīme finanšu pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanā, vienlaikus garantējot augstu aizsardzības līmeni patērētājiem, piemēram, banku nozarē, jo īpaši saistībā ar patērētāju digitālo piesaistīšanu⁵. Pandēmijas laikā noteikto ierobežojumu dēļ fiziskas tikšanās bankās starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem tika samazinātas līdz minimumam. Tā rezultātā biežāk notika potenciālo klientu digitālā piesaistīšana. Šādos gadījumos finanšu pakalpojumu sniedzēji, pieprasot attiecīgo kompetento iestāžu viedokli, piemēroja direktīvas noteikumus, jo līgums tika noslēgts “no attāluma” (t. i., bez finanšu pakalpojuma sniedzēja un patērētāja vienlaicīgas fiziskas klātbūtnes). Ievērojot izvērtējuma iznākumu, Komisija savā darba programmā 2020. gadam⁶ iekļāva direktīvas *REFIT* pārskatīšanu. Šai nolūkā Komisija 2021. gadā veica ietekmes novērtējumu, pamatojoties uz minēto izvērtējumu. Ietekmes novērtējuma rezultāts ir tālāk izklāstītais tiesību akta priekšlikums.

Priekšlikuma mērķis ir vienkāršot un modernizēt tiesisko regulējumu, atceļot spēkā esošo DPFPT un vienlaikus iekļaujot horizontāli piemērojamās Patērētāju tiesību direktīvas darbības jomā būtiskos patērētāju tiesību aspektus attiecībā uz finanšu pakalpojumu attālināti noslēgtiem līgumiem.

Tiesību akta mērķis kopumā saglabājas nemainīgs: veicināt finanšu pakalpojumu sniegšanu iekšējā tirgū, nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni. Šo mērķi sasniedz piecos dažādos veidos.

- **Pilnīga saskaņošana.** Vienādi augstu patērētāju aizsardzības līmeni visā vienotajā tirgū vislabāk nodrošina pilnīga saskaņošana. Saskaņošana nozīmē, ka noteikumi būs līdzīgi visiem finanšu pakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem tiks garantētas vienādas tiesības visās ES dalībvalstīs.
- **Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas.** Skaidras un saprotamas pamatinformācijas savlaicīga saņemšana elektroniskā vai papīra formātā nodrošina nepieciešamo pārredzamību un dod patērētājam lielākas iespējas. Šajā sakarā priekšlikuma mērķis ir reglamentēt to, kāda informācija jāsniedz pirms līguma noslēgšanas, kādā veidā un kad tas jā dara. Konkrēti tas nozīmē, ka noteikumi ir modernizēti, iekļaujot tajos dažas detaļas, kas nebija minētas Direktīvā 2002/65/EK, piemēram, prasību finanšu pakalpojumu sniedzējam norādīt e-pasta adresi. Priekšlikums reglamentē arī to, kā jāsniedz informācija attiecībā uz elektronisko saziņu. Priekšlikumā ir izklāstīti noteikumi par to, kad informācija jāsniedz, lai patērētājiem būtu pietiekami daudz laika izprast pirms līguma noslēgšanas saņemto informāciju un lai viņi spētu to izvērtēt pirms līguma faktiskās noslēgšanas.
- **Atteikuma tiesības.** Atteikuma tiesības ir patērētāju pamattiesības. Tās ir īpaši svarīgas finanšu pakalpojumu jomā, jo daži produkti un pakalpojumi ir sarežģīti un var būt pārāk grūti izprotami. Šīs tiesības ir pastiprinātas divos

⁵ Digitālā piesaistīšana ir process, kurā patērētājs un finanšu pakalpojumu sniedzējs bez fiziskas tikšanās un pilnībā digitāli sazinās reāllaikā ar nolūku, lai patērētājs kļūtu finanšu pakalpojumu sniedzēja klients.

⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Pielāgotā Komisijas darba programma 2020. gadam. Eiropas Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem*”, (COM(2020) 440 final).

konkrētos veidos: pirmkārt, ja patērētājs attālināti noslēdz finanšu pakalpojumu līgumu, izmantojot elektroniskus līdzekļus, tirgotājam ir jānodrošina atteikuma pogas pieejamība. Šādā veidā patērētājam kļūst vieglāk izmantot šīs tiesības; otrkārt — un saistībā ar laiku, kad jāsniedz pirmslīguma informācija, — tirgotājam būs jāsniedz paziņojums par atteikuma tiesībām, ja pirms līguma noslēgšanas sniedzamā informācija tiek saņemta mazāk nekā vienu dienu pirms līguma noslēgšanas.

- **Godīgums tiešsaistē.** Finanšu pakalpojumu līgumus arvien biežāk noslēdz elektroniski. Tāpēc, lai garantētu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, priekšlikumā ir izvirzīti īpaši noteikumi patērētāju aizsardzībai, ja finanšu pakalpojumu līgumi tiek noslēgti elektroniski. Pirmkārt, tajā ir paredzēti noteikumi par attālināti sniegtiem pienācīgiem paskaidrojumiem, tostarp izmantojot tiešsaistes rīkus (piemēram, automatizētas konsultācijas vai tērētavas). Noteikumos ir paredzētas prasības par informāciju, kas tirgotājam ir jāsniedz patērētājam, un — ja tiek izmantoti tiešsaistes rīki, — iespēja patērētājam pieprasīt cilvēka iejaukšanos. Tādējādi patērētājam vienmēr vajadzētu būt iespējai sazināties ar cilvēku, kurš pārstāv tirgotāju. Priekšlikuma mērķis ir arī nodrošināt, ka tirgotāji negūst labumu no patērētāju neobjektivitātes. Tādēļ tirgotājiem ir aizliegts veidot savas tiešsaistes saskarnes tā, ka var tikt traucēta vai mazināta patērētāju spēja pieņemt lēmumus vai izdarīt izvēli brīvi, pastāvīgi un apzināti.
- **Izpilde.** Ar priekšlikumu ir arī pastiprināti izpildes noteikumi attiecībā uz finanšu pakalpojumu sniegšanu: noteikumi par izpildi un sankcijām, kas pašlaik ir piemērojami saskaņā ar Direktīvu 2011/83/ES par patērētāju tiesībām (“Patērētāju tiesību direktīva”), tiek attiecināti arī uz attālināti noslēgtiem finanšu pakalpojumu līgumiem, tostarp arī grozījumi, kas ieviesti ar Labākas izpildes un modernizācijas direktīvu (ES) 2019/2161 attiecībā uz sankcijām pārrobežu plašas ietekmes pārkāpumu gadījumā.

• **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Direktīvas 2002/65/ES un 2011/83/ES ir līdzīgas vairākos aspektos. Ar abām patērētājiem tiek nodrošinātas pamattiesības, piemēram, atteikuma tiesības un tiesības saņemt informāciju pirms līguma noslēgšanas. Ar abām tiek reglamentēti attālināti noslēgti līgumi, un abas tiek piemērotas horizontāli, tātad kalpo kā vispārīgi tiesību akti. Tomēr patlaban no Direktīvas 2011/83/ES darbības jomas ir izslēgti visi finanšu pakalpojumi. Šā priekšlikuma mērķis ir izbeigt finanšu pakalpojumu vispārējo izslēgšanu no Direktīvas 2011/83/ES darbības jomas, paplašinot tās tvērumu, lai iekļautu arī ar finanšu pakalpojumus, par kuriem līgums noslēgts attālināti. Tas nozīmē, ka vairāki pašreizējās Direktīvas 2011/83/ES panti tiks attiecināti arī uz finanšu pakalpojumiem, ko pārdod tālpārdošanā. Direktīvā 2011/83/ES tiks iekļauta īpaša nodaļa par distances līgumiem attiecībā uz patēriņa finanšu pakalpojumiem. Tādējādi priekšlikums nodrošina atbilstību spēkā esošajiem politikas noteikumiem gan patērētāju aizsardzības, gan finanšu pakalpojumu jomā.

Šis priekšlikums nodrošina atbilstību spēkā esošajiem noteikumiem finanšu pakalpojumu jomā. Tas tā ir, jo attiecības starp abām jomām reglamentē princips, ka tad, ja jebkurš šīs direktīvas noteikums ir pretrunā kāda cita konkrētas nozares reglamentējoša Savienības akta noteikumam, prevalē šā cita Savienības akta noteikums un to piemēro šīm konkrētajām nozarēm. Īpaša uzmanība ir pievērsta tam, lai nodrošinātu, ka pārklāšanās starp šo priekšlikumu un tiesību aktiem, kas attiecas uz konkrētiem produktiem, tiek skaidri nodalītas,

jo īpaši attiecībā uz tiesībām uz informāciju pirms līguma noslēgšanas, atteikuma tiesībām un pienācīgiem paskaidrojumiem.

Šis priekšlikums atbilst spēkā esošajiem horizontālajiem noteikumiem attiecībā uz patērētāju tiesībām, kuru tvērums pārsniedz Direktīvas 2011/83/ES darbības jomu, tostarp Direktīvai 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem, un Direktīvai 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, kas jau tiek piemērota finanšu pakalpojumiem.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Priekšlikuma mērķi atbilst ES politikai un mērķiem.

Priekšlikums atbilst citiem ES tiesību aktiem un politikas virzieniem, jo īpaši patērētāju aizsardzības un finanšu pakalpojumu jomā, un papildina tos.

Komisija atzīst digitalizācijas būtisko ietekmi ikdienas dzīvē un kā vienu no pamatmērķiem ir noteikusi nepieciešamību panākt Eiropas gatavību digitālajam laikmetam. 2020. gada septembrī Komisija pieņēma [Kapitāla tirgu savienības \(KTS\) rīcības plānu](#) un [digitālās finanšu darbības paketi](#), citstarp Digitālā finansējuma stratēģiju un tiesību aktu priekšlikumus par kryptoaktīviem un digitālās darbības noturību, lai veicinātu konkurētspējīgu ES finanšu nozari, kas sniedz patērētājiem piekļuvi inovatīviem finanšu produktiem, vienlaikus nodrošinot patērētāju tiesību aizsardzību un finanšu stabilitāti. KTS rīcības plānā ietilpst vairāki pasākumi, ir paredzēta arī konkrēta rīcība ar mērķi uzlabot uzticēšanos kapitāla tirgiem. Šajā sakarā priekšlikumā ir ņemtas vērā šīs nesenās iniciatīvas, un tā mērķis ir modernizēt noteikumus, vienlaikus palielinot patērētāju uzticēšanos.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Patērētāju tiesību aizsardzība ietilpst ES un ES dalībvalstu kopīgajā kompetencē (“dalītā kompetence”). Kā noteikts Līguma par ES darbību (LESD) 169. pantā, ES jāpalīdz aizsargāt patērētāju ekonomiskās intereses, kā arī jāatbalsta viņu tiesības gūt informāciju un izglītību, lai aizstāvētu savas intereses. Priekšlikums ir pamatots ar LESD 114. pantu. Saskaņā ar LESD 169. panta 2. punkta a) apakšpunktu tas ir juridiskais pamats tādu pasākumu pieņemšanai, kas palīdz sasniegt LESD 169. panta mērķus saistībā ar vienotā tirgus izveides pabeigšanu.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Subsidiaritātes principu piemēro, ciktāl priekšlikums nav Savienības ekskluzīvā kompetencē.

Paredzams, ka līdz ar digitalizāciju un jaunu digitālo dalībnieku iespējamu ienākšanu finanšu tirgū palielināsies finanšu pakalpojumu pārrobežu sniegšana. Tādēļ vēl jo vairāk būs nepieciešams nodrošināt kopīgo ES noteikumu piemērotību digitālajam laikmetam, kas palīdzēs efektīvāk sasniegt ES politikas mērķus. Tāpēc horizontālos noteikumus, kas reglamentē pašreizējos un nākotnes finanšu pakalpojumus, var noteikt tikai ar ES tiesību aktu.

Ierosinātās rīcības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, tādējādi ierosinātās rīcības mēroga vai iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī. Līgumā ir paredzēta rīcība, lai nodrošinātu vienotā tirgus izveidi un darbību ar augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, kā arī pakalpojumu brīvu sniegšanu.

- **Proporcionalitāte**

Atbilstīgi proporcionalitātes principam priekšlikumā paredzēts vienīgi tas, kas nepieciešams tajā izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Ierosinātie noteikumi piegādātājiem radītu zināmas izmaksas, taču tās nepārsniegtu apmēru, ko varētu uzskatīt par pieņemamu saistībā ar vērienīgu un uz nākotni vērstu pieeju, kas sniegtu lielāku labumu patērētājiem, piegādātājiem un plašākai sabiedrībai.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Direktīva 2002/65/EK tiks atcelta, savukārt Direktīvā 2011/83/ES tiks iekļauti vairāki noteikumi par patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti. Tas ļaus dalībvalstīm grozīt spēkā esošos tiesību aktus, ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Komisija 2006. gadā izdeva [ziņojumu](#) par Direktīvas 2002/65/EK īstenošanu. Minētajā ziņojumā Komisija secināja, ka tā nevar izpildīt direktīvas 20. panta 1. punktā definētās prasības, jo dalībvalstis kavējas ar direktīvas transponēšanu, un informēja likumdevējus, ka vēlāk tiks sniegts vēl viens ziņojums. 2009. gadā Komisija sniedza [ziņojumu](#) atbilstoši direktīvas 20. panta 1. punktam.

Komisija [2017. gada Rīcības plānā par patēriņa finanšu pakalpojumiem](#) apņēmas novērtēt, vai finanšu pakalpojumu mazumtirdzniecības jomā tālpārdošanas tirgus vēl arvien atbilst mērķim, lai varētu identificēt potenciālos patērētāju riskus un komercdarbības iespējas šajā tirgū, un, pamatojoties uz to, lemt par nepieciešamību grozīt tālpārdošanas prasības. [2019. gadā publicētajā uzvedības pētījumā](#) tika aplūkots, kā mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumu sniedzēju tiešsaistē izmantotās metodes reklāmas un pirmslīguma posmā ietekmē patērētāju uzvedību. Pamatojoties uz [2019. gada darba programmu](#), Komisija uzsāka direktīvas [pilnu izvērtējumu](#). Izvērtējums tika publicēts 2020. gada novembrī.

[2020. gada dienestu darba dokumentā](#) konstatēts, ka iekšējo un ārējo šķēršļu dēļ Direktīva 2002/65/EK ir bijusi daļēji efektīva patērētāju aizsardzības palielināšanas jomā un minimāli efektīva vienotā tirgus konsolidācijas veicināšanā. Tajā secināts, ka direktīvai joprojām ir ES pievienotā vērtība un ka direktīvas 1. pantā noteiktie mērķi joprojām ir būtiski. Tomēr digitalizācija ir saasinājusi dažus aspektus, kas direktīvā nebija pilnībā aptverti, tostarp jautājumu par to, kā un kad būtu jāsniedz informācija. 2020. gada dienestu darba dokumentā arī secināts, ka pakāpeniska tādu ES tiesību aktu ieviešana, kas attiecas uz konkrētiem produktiem (piemēram, Direktīva 2008/48/ES⁷, Direktīva 2014/17⁸, Direktīva 2014/92⁹), un tādu ES horizontālo tiesību aktu ieviešana, kas pieņemti pēc direktīvas stāšanās spēkā

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 22.5.2008., 66. lpp.).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/92/ES (2014. gada 23. jūlijs) par maksājumu kontu tarifu salīdzināmību, maksājumu kontu maiņu un piekļuvi maksājumu kontiem ar pamatfunkcijām (OV L 257, 28.8.2014., 214. lpp.).

(piemēram, Regula 2016/679¹⁰), ir izraisījusi būtisku pārklāšanos, tādējādi radot juridiskas un praktiskas grūtības.

[Komisijas 2020. gada darba programmā](#) šī direktīva ir iekļauta *REFIT* iniciatīvu sarakstā kā tāda, kas, iespējams, jāpārskata.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Dažos pēdējos gados Komisija ir rīkojusi vairākas apspriešanas par noteikumiem, kas ES līmenī piemērojami patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti. Notika apspriešanās ar ieinteresētajām personām par *REFIT* izvērtējumu (rezultāti publicēti 2020. gadā) un par ietekmes novērtējumu, kas veikts saistībā ar direktīvas *REFIT* pārskatīšanu. *REFIT* izvērtējuma un *REFIT* pārskatīšanas ietvaros ir notikušas divas sabiedriskās apspriešanas līdztekus citām apspriešanas darbībām (patērētāju aptaujas, intervijas ar ieinteresētajām personām un to aptaujas, mērķorientētas aptaujas, kas paredzētas valsts iestādēm, divpusējas sanāksmes, semināri, dalībvalstu ekspertu grupu sanāksmes).

Plašais apspriešanās process ļāva apzināt galvenos būtiskākos jautājumus. Ieinteresēto personu atsauksmēs kā galvenie virzītājspēki, kas ir jāņem vērā pārskatīšanā, tika minēti tirgus digitalizācija un tas, ka pēdējā laikā tiek pieņemts arvien vairāk tiesību aktu attiecībā uz konkrētiem produktiem.

Respondenti no visām ieinteresēto personu grupām un ES dalībvalstīm piekrīt, ka ir jāuzlabo noteikums, kas reglamentē noteikumu pārklāšanos starp direktīvu un konkrētiem ražojumiem piemērojamiem tiesību aktiem. Patērētāju organizācija atbalsta direktīvas plašu pārskatīšanu, piemēram, paplašinot direktīvas darbības jomu, lai ieviestu noteikumus par reklāmu. Uzņēmumu pārstāvji atbalsta vai nu pašreizējā stāvokļa saglabāšanu, vai Direktīvas 2002/65/EK atcelšanu, ja tiek saglabāts direktīvas horizontālais raksturs. Dalībvalstis kopumā atbalsta jebkāda veida tiesību akta grozījumus, ja tiek saglabāts direktīvas horizontālais raksturs. Valstu iestādes atbalstītu stingrākus noteikumus par izpildi, vienlaikus saglabājot direktīvas horizontālo raksturu.

Saņemtā informācija tika apkopota un izmantota, lai sagatavotu priekšlikumam pievienoto ietekmes novērtējumu, kā arī lai novērtētu jauno noteikumu ietekmi uz ieinteresētajām personām.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Komisija arī izmantoja vairākus pētījumus un ziņojumus par jautājumiem, kas saistīti ar patēriņa finanšu pakalpojumiem, citstarp: *Tetra Report* pētījumu saistībā ar direktīvas ietekmes novērtējumu (2021)¹¹; *ICF* pētījumu saistībā ar DPFPPT direktīvas izvērtējumu (2020)¹²; *LE Europe et al.* veikto uzvedības pētījumu par mazumtirdzniecības jomai paredzēto finanšu pakalpojumu tirgvedības un tālpārdošanas digitalizāciju (2019)¹³. Tika ņemti vērā arī citi pētījumi un ziņojumi par DPFPPT, citstarp [Kopīgās uzraudzības iestādes](#) atbilde uz Eiropas

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

¹¹ *VVA, Study on possible impacts of a revision of the DMFSD*, 2022 (tiks publicēts kopā ar priekšlikumu).

¹² *ICF, Evaluation of Directive 2002/65/EC on Distance Marketing of Consumer Financial Services*, 2020.

¹³ *LE Europe, VVA Europe, Ipsos NV, ConPolicy and Time.lex, Behavioural study on the digitalisation of the marketing and distance selling of retail financial services*, 2019.

Komisijas 2021. gada februāra aicinājumu sniegt konsultācijas par digitālajām finansēm un saistītajiem jautājumiem.

- **Ietekmes novērtējums**

Komisija veica ietekmes novērtējumu.

Ietekmes novērtējumā tika apkopota informācija un analizēta direktīvas saskaņotība ar citiem ES tiesību aktiem, kas pārklājas. Šai nolūkā tika veikta attiecīgo ES tiesību aktu par produktiem un ES īpašo tiesību aktu apzināšana, lai noskaidrotu, vai visas attiecīgās direktīvas daļas ir pārņemtas jaunākajos ES tiesību aktos. Iniciatīvā tika pētīts, vai direktīvu varētu droši atcelt, neradot juridiskas nepilnības un nesamazinot patērētāju aizsardzības līmeni, vienlaikus veicinot vienoto tirgu tālpārdošanā pārdotu finanšu produktu un pakalpojumu pārrobežu tirdzniecībai. Tika secināts, ka, vienkārši atceļot direktīvu, pazeminātos patērētāju aizsardzības līmenis, jo uz dažiem finanšu pakalpojumiem, attiecībā uz kuriem jau pastāv spēkā esoši ES tiesību akti, attiecas vairāki direktīvas noteikumi (piemēram, atteikuma tiesības attiecībā uz dažiem apdrošināšanas veidiem vai tiesības saņemt informāciju pirms līguma noslēgšanas par dāvanu kartēm maksājumu pakalpojumu jomā).

Otrajā posmā — pēc direktīvas saskaņotības analīzes — mērķis bija izvērtēt, vai direktīvas pārējās juridiski nozīmīgās daļas joprojām ir praktiski nozīmīgas (efektīvas) ieinteresētajām personām. Proti, šā otrā posma mērķis bija noskaidrot, vai joprojām aktuāliem direktīvas elementiem (piemēram, atteikuma tiesībām apdrošināšanas jomā) ir būtiska nozīme patērētāju aizsardzībā un vienotā tirgus konsolidācijā, jo īpaši digitalizācijas kontekstā.

Šajā otrajā posmā tika analizēta arī direktīvas drošības tīkla funkcija. Drošības tīkls nozīmē, ka direktīvas noteikumus piemēro, i) ja tirgū parādās jauns produkts, attiecībā uz kuru vēl nav ES tiesību aktu (piemēram, virtuālās valūtas ir finanšu pakalpojumu produkts, uz kuru vēl neattiecas ES līmeņa tiesību akti), ii) ja konkrētajam produktam paredzētajos tiesību aktos nav paredzētas direktīvā noteiktās tiesības (piemēram, patērētāja tiesības atteikties no līguma noteiktajā termiņā nav noteiktas attiecīgajos tiesību aktos apdrošināšanas jomā), iii) ja konkrētajam produktam paredzētajos tiesību aktos ir noteikti izņēmumi, un produkts neietilpst piemērošanas jomā (piemēram, uz patēriņa kredītiem līdz 200 EUR neattiecas Direktīva 2008/48/EK — Patēriņa kredītu direktīva).

Tika secināts, ka dalībvalstis ir piemērojušas drošības tīklu dažādos apstākļos un dažādās finanšu pakalpojumu jomās, piemēram, attiecībā uz ieguldījumiem dārgos vīnos un dimantos; šajā gadījumā kā piemērojamie tiesību akti tika norādīti direktīvas noteikumi par informāciju, kas jāsniedz pirms līguma noslēgšanas. Citi gadījumi attiecas uz noteiktām dāvanu kartēm, kas neietilpst Otrās maksājumu pakalpojumu direktīvas darbības jomā, vai uz iepriekš minēto gadījumu, kad Covid-19 pandēmijas laikā tika veikta patērētāju digitālā piesaistīšana. Gadījumi, kas attiecas uz drošības tīkla nozīmi, ir konstatēti arī tieslietās, kad valsts tiesa ir piemērojusi dažus direktīvas noteikumus (noteikumus par informāciju pirms līguma noslēgšanas) attiecībā uz kriptovalūtām.

Iniciatīvas kontekstā identificēto mērķu sasniegšanai tika izvērtētas šādas iespējas: politikas nemainīšanas scenārijs (0. risinājums — pamatscenārijs); direktīvas atcelšana un nelegislatīvi pasākumi (1. risinājums); visaptveroša pārskatīšana (2. risinājums); horizontālā tiesību aktā iekļauto attiecīgo noteikumu atcelšana, modernizācija (3.a risinājums); vai tiesību aktā, kas attiecas uz konkrētiem produktiem, iekļauto attiecīgo noteikumu atcelšana, modernizācija (3.b risinājums).

Pamatojoties uz iegūtajiem datiem un attiecīgās vērtēšanas sistēmas rezultātiem, var secināt, ka vēlmais risinājums ir 3.a risinājums, proti, atcelt Direktīvu 2002/65/EK, tās joprojām

aktuālos pantus (tiesības uz informāciju pirms līguma noslēgšanas un atteikuma tiesības) modernizēt un pēc tam iekļaut Direktīvā 2011/83/ES, paplašināt dažu Direktīvas 2011/83/ES noteikumu tvērumu, attiecinot tos arī uz patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti (piemēram, noteikumus par papildu maksājumiem un noteikumus par izpildi un sankcijām), un ieviest jaunus, mērķtiecīgus noteikumus, lai nodrošinātu godīgumu tiešsaistē, patērētājiem slēdzot līgumu par finanšu pakalpojumiem. Ar šo risinājumu tiek novērsta identificētās problēmas un izvirzītie mērķi tiek sasniegti visefektīvāk, lietderīgāk un samērīgāk. Turklāt tas garantē augstu saskaņotības līmeni.

Ierosinātā tiesiskā iejaukšanās padara pašreizējo DPFPT regulējumu atbilstošu mērķim, atceļot noteikumus, kas vairs nav aktuāli. Tas tiek sasniegts, veicot piecas dažādas darbības:

- i) nodrošinot to noteikumu pilnīgu saskaņošanu, kas attiecas uz patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti;
- ii) paredzot noteikumus par to, kāda informācija, kad un kādā veidā ir jāsniedz pirms līguma noslēgšanas, tādējādi padarot šos noteikumus piemērotus digitālajam laikmetam;
- iii) gadījumos, kad finanšu pakalpojumu līgumi tiek noslēgti elektroniski, atvieglojot atteikuma tiesību izmantošanu ar atteikuma pogu un nodrošinot, ka patērētājiem, kuriem ir atvēlēta mazāk nekā viena diena, lai apsvērtu pirms līguma noslēgšanas sniegto informāciju, tiek atgādināts par atteikuma tiesībām pēc līguma noslēgšanas;
- iv) ieviešot divus pantus nolūkā nodrošināt godīgumu tiešsaistē;
- v) pastiprinot noteikumus par to, kā panākt noteikumu izpildi attiecībā uz patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti.

Tādējādi šī juridiskā pārskatīšana nodrošina augstu patērētāju aizsardzības līmeni, padara attiecīgās tiesības piemērotas digitālajam laikmetam un atbilstoši visu ieinteresēto personu prasībām nodrošina drošības tīkla funkciju iespējamiem jauniem produktiem nākotnē.

Šis vēlamais risinājums ļaus atcelt spēkā esošo tiesību aktu bez jauna juridiskā instrumenta izveides. Direktīva 2011/83/ES tika izvēlēta kā piemērotais instruments, jo tajā, līdzīgi kā DPFPT, tiek paredzētas horizontālas patērētāju tiesības un noteikumi. Tādējādi DPFPT attiecīgo tiesību iekļaušana Direktīvā 2011/83/ES nodrošina drošības tīkla funkcijas saglabāšanu. Pašlaik no Direktīvas 2011/83/ES darbības jomas vispār ir izslēgti finanšu pakalpojumi. Taču tajā jau ir paredzētas tiesības uz informāciju pirms līguma noslēgšanas un atteikuma tiesības attiecībā uz citiem attālināti noslēgtiem līgumiem.

Īpaša uzmanība ir pievērsta, no vienas puses, tam, lai nodrošinātu finanšu pakalpojumu nepieciešamo specifiku, un, no otras puses, tam, lai nodrošinātu, ka Direktīva 2011/83/ES netiek pārlietu sarežģīta. Vispiemērotākais identificētais veids, kā rīkoties, ir pēc iespējas finanšu pakalpojumiem piemērot Direktīvā 2011/83/ES jau paredzētos noteikumus (piemēram, noteikumus par izpildi un sankcijām) vai balstīties uz šādiem noteikumiem, tādējādi radot konkrētākus noteikumus un iekļaujot tos īpašā nodaļā par attālināti noslēgtiem finanšu pakalpojumu līgumiem (piemēram, atteikuma poga atteikuma tiesību izmantošanai). Šajā pievienotajā nodaļā ir iekļauti daži pilnīgi jauni noteikumi (piemēram, noteikumi par godīgumu tiešsaistē) un izmantoti spēkā esošie noteikumi, kas ietverti Direktīvā 2002/65/EK vai Direktīvā 2011/83/ES. Šī pievienotā nodaļa attieksies tikai uz patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti, un netiks piemērota citiem līgumiem, kas tiek reglamentēti ar pašreizējo Patērētāju tiesību direktīvu.

Vēlamais risinājums arī pozitīvi ietekmētu kaitējuma mazināšanu patērētājiem (vismaz 170–210 miljonu EUR apmērā) un patērētāju uzticēšanos. Tas radītu zināmas izmaksas finanšu pakalpojumu sniedzējiem (vismaz 19 miljonu EUR apmērā) un valsts iestādēm (vismaz 6 miljonu EUR apmērā).

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Direktīvas pārskatīšana ir iekļauta Komisijas darba programmas sadaļā attiecībā uz *REFIT*. Priekšlikums radītu izmaksas uzņēmumiem, taču sagaidāms arī, ka tā rezultātā panāktā juridiskā noteiktība samazinās uzņēmumu slogu.

Ierosinātās iniciatīvas potenciāls vienkāršošanas virzienā galvenokārt izriet no izvēlētās regulatīvās pieejas, proti, Direktīvas 2002/65/EK atcelšanas un dažu pantu iekļaušanas Direktīvā 2011/83/ES. Turklāt pasākumi, ar ko vienkāršo informācijas prasības un pielāgo tās digitālai izmantošanai, kā arī noteikums, kurā skaidri aprakstīts princips, ka tad, ja divi tiesību akti regulē vienu un to pašu faktisko situāciju, tas tiesību akts, kas reglamentē konkrētu jautājumu, ir svarīgāks par tiesību aktu, kas reglamentē tikai vispārīgus jautājumus, arī palīdzēs padarīt uzņēmumiem vienkāršāku finanšu pakalpojumu līgumu slēgšanu attālināti.

Attiecībā uz samazinātu slogu valsts pārvaldes iestādēm sagaidāms, ka lielāka juridiskā skaidrība un vienkāršots tiesiskais regulējums samazinās sūdzību skaitu un palielinās noteiktības un atbilstības līmeni, sekmējot izpildes procedūru efektivitāti. Tāpat paredzams, ka īpašie pasākumi, kuru mērķis ir pastiprināt koordināciju un uzlabot izpildes nosacījumus, uzlabos direktīvā noteikto pienākumu izpildi.

Konkrēta ietekme uz MVU nav identificēta kā būtiska.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītie principi. Šā priekšlikuma mērķis ir jo īpaši nodrošināt, ka pilnībā tiek ievēroti noteikumi par persondatu aizsardzību, tiesībām uz īpašumu, nediskrimināciju, ģimenes un profesionālās dzīves aizsardzību un patērētāju tiesību aizsardzību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē ES vai aģentūru budžetu, izņemot parastās administratīvās izmaksas, kas saistītas ar atbilstības ES tiesību aktiem nodrošināšanu, jo netiek izveidotas jaunas komitejas un nenotiek finansiālu saistību uzņemšanās.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija uzraudzīs pārskatītās direktīvas īstenošanu (ja tā tiks pieņemta) pēc tās stāšanās spēkā. Komisija galvenokārt būs atbildīga par direktīvas ietekmes uzraudzību, pamatojoties uz dalībvalstu iestāžu un finanšu pakalpojumu sniedzēju sniegtajiem datiem, kuru pamatā pēc iespējas būs esošie datu avoti, lai izvairītos no papildu sloga dažādām ieinteresētajām personām.

- **Skaidrojošie dokumenti (attiecībā uz direktīvām)**

Tā kā ar šo priekšlikumu tiek ieviesti konkrēti grozījumi spēkā esošā direktīvā, dalībvalstīm būtu jāsniedz Komisijai konkrēto grozījumu teksts valstu noteikumos vai, ja šādi grozījumi netiek veikti, jāpaskaidro, ar kādiem konkrētiem valsts tiesību aktiem jau tiek īstenoti priekšlikumā paredzētie grozījumi.

• **Detalizēts skaidrojums par konkrētiem šā priekšlikuma noteikumiem**

1. pants. Direktīvas 2011/83/ES grozījumi

Ar priekšlikuma 1. pantu groza Direktīvu 2011/83/ES dažādos veidos, kā izklāstīts tālāk.

- (1) Ar priekšlikuma 1. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu groza Direktīvas 2011/83/ES 3. pantu trīs veidos: pirmkārt, ar to Direktīvā 2011/83/EK tiek ieviests jauns punkts ("3. panta 1.b punkts"). Ierosinātajā jaunajā 3. panta 1.b punktā ir atsauces uz spēkā esošās Direktīvas 2011/83/ES pantiem, kurus tieši piemēro attālināti noslēgtiem finanšu pakalpojumu līgumiem, un uzskaitīti arī panti, kas veidos nodaļu par patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti. Šajā sakarā Direktīvas 2011/83/ES noteikumi par i) priekšmetu (1. pants), ii) definīcijām (2. pants), iii) saskaņošanas pakāpi, iv) maksu par maksāšanas līdzekļu izmantošanu (19. pants), ii) papildu maksājumiem (22. pants), iv) izpildi un sankcijām (23. un 24. pants), v) direktīvas obligāto raksturu (25. pants), vi) informāciju (26. pants) tiek attiecināti arī uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem. Tādējādi pašreizējie Direktīvas 2011/83/ES noteikumi tiek paplašināti, attiecinot tos arī uz patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem, ko tirgotājs un patērētājs noslēguši attālināti. Tas nodrošinās, ka arī uz šiem finanšu pakalpojumu līgumiem attieksies līdzīgi noteikumi kā uz citiem pārdošanas un pakalpojumu līgumiem, tādējādi nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni un vienlaikus veicinot šādu pakalpojumu sniegšanu iekšējā tirgū. Izpildes un sankciju noteikumu paplašināšana nodrošinās, ka valstu uzraudzības iestāžu rīcībā būs jauni noteikumi, lai garantētu efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas. Otrkārt, Direktīvas 2002/65/EK pašreizējos punktus par "mērķi un darbības jomu" (Direktīvas 2002/65/EK 1. pants) iekļauj ierosinātajā Direktīvas 2011/83/EK 3. panta 1.b punktā. Treškārt, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, priekšlikumā ierosināts grozīt Direktīvas 2011/83/EK 3. panta 3. punkta d) apakšpunktu.
- (2) Ar priekšlikuma 1. panta 2. punktu Direktīvā 2011/83/ES ievieš nodaļu par attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem. Šī nodaļa attiecas tikai uz attālināti noslēgtiem finanšu pakalpojumu līgumiem. Tajā apvienoti attiecīgie Direktīvas 2002/65/EK panti, proti, par tiesībām uz informāciju pirms līguma noslēgšanas un atteikuma tiesībām, kā arī ieviesti divi jauni panti ("Pienācīgi paskaidrojumi", "Papildu aizsardzība attiecībā uz tiešsaistes saskarnēm").
- (a) Noteikumam par **tiesībām uz informāciju pirms līguma noslēgšanas** ir tāda pati struktūra, kā paredzēts Direktīvā 2002/65/EK. Tomēr ar priekšlikuma 1. pantu paredzēts modernizēt noteikumu par tiesībām pirms līguma noslēgšanas un padarīt to piemērotu digitālajam laikmetam, pievēršoties tam, kāda informācija ir jāsaņem patērētājam (piemēram, iekļaujot prasību tirgotājam norādīt e-pasta adresi); kā informācijai jānonāk pie patērētāja (piemēram, kad var izmantot informācijas strukturēšanu un kādas informācijas prasības ir jāprecizē); un kad informācijai būtu jānonāk pie patērētāja, proti, nosakot normu, ka informācijai būtu jānonāk pie patērētāja vismaz vienu dienu pirms līguma faktiskās parakstīšanas.
- (b) Noteikumi par **atteikuma tiesībām** attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem lielākoties ir tādi paši kā Direktīvā

2002/65/EK. Tomēr saskaņā ar priekšlikumu direktīvai par patēriņa kredītiem¹⁴ ir pievienoti noteikumi par to, kad informācijai būtu jānonāk pie patērētāja. Tādējādi, ja laikposms starp pirmslīguma informācijas sniegšanu un faktisko līguma noslēgšanu ir īsāks par vienu dienu, tirgotājam, kurš attālināti sniedz finanšu pakalpojumus, ir pienākums pēc līguma noslēgšanas sniegt paziņojumu, atgādinot patērētājam par iespēju izmantot atteikuma tiesības. Vēl viens piemērs tam, kā šīs tiesības tiek stiprinātas digitālajā jomā, ir paredzētais pienākums finanšu pakalpojumu tirgotājam nodrošināt atteikuma pogu. Tam būtu jāatvieglo atteikuma tiesību izmantošana, ja patērētājs slēdz finanšu pakalpojumu līgumu elektroniski un vēlas atteikties no līguma noteiktajā termiņā.

- (c) Šā priekšlikuma nodaļā ir iekļauti divi panti, kuru mērķis ir uzlabot **godīgumu tiešsaistē**, kad notiek patēriņa finanšu pakalpojumu iegāde: i) ja tirgotājs sniedz pienācīgus paskaidrojumus, cita starpā izmantojot tiešsaistes rīkus, piemēram, automatizētas konsultācijas vai tērzētavas, tirgotājam ir jāsniedz un jāizskaidro patērētājam pamatinformācija, tostarp informācija par piedāvātā finanšu pakalpojumu līguma galvenajām iezīmēm. Turklāt patērētājs, ja vēlas, var pieprasīt cilvēka iejaukšanos, un tādējādi tiek nodrošināta iespēja patērētājam sazināties ar cilvēku, kurš pārstāv tirgotāju; ii) noteikums par papildu aizsardzību attiecībā uz tiešsaistes saskarnēm aizliedz tirgotājam savā tiešsaistes saskarnē ieviest tādus pasākumus, kas varētu traucēt vai mazināt patērētāju spēju pieņemt lēmumus vai izdarīt izvēli brīvi, pastāvīgi un apzināti. Šā noteikuma mērķis pēc iespējas novērst patērētāju neobjektīvu lēmumu pieņemšanu un palielināt pārredzamību.

Pārējie šā priekšlikuma panti ir standarta noteikumi, kas attiecīgi attiecas uz šā priekšlikuma transponēšanu, stāšanos spēkā un adresātiem.

¹⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par patēriņa kredītiem, 30.6.2021., COM(2021) 347 final.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko groza Direktīvu 2011/83/ES attiecībā uz attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem un atceļ Direktīvu 2002/65/EK

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,
ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu¹⁵,
ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁶,
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/65/EK¹⁷ Savienības līmenī paredzēti noteikumi par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu. Vienlaikus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/83/ES¹⁸ citu starpā ir paredzēti noteikumi, kas piemērojami starp tirgotāju un patērētāju noslēgtiem distances līgumiem par preču pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu.
- (2) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 169. panta 1. punkts un 2. panta a) apakšpunkts paredz, ka Savienībai jāveicina augsts patērētāju aizsardzības līmenis, izmantojot pasākumus, kas pieņemti saskaņā ar Līguma 114. pantu. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("harta") 38. pantā ir paredzēts, ka Savienības politikai ir jānodrošina augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis.
- (3) Lai iekšējā tirgū nodrošinātu izvēles brīvību, ir vajadzīga augsta patērētāju aizsardzības pakāpe attālināti noslēgtu patēriņa finanšu pakalpojumu līgumu jomā, kas veicinātu patērētāju uzticēšanos tālpārdošanai.

¹⁵

...

¹⁶

...

¹⁷

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK (OV L 271, 9.10.2002., 16. lpp.).

¹⁸

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

- (4) Vienādi augstu patērētāju aizsardzības līmeni visā iekšējā tirgū vislabāk var panākt ar pilnīgu saskaņošanu. Pilnīga saskaņošana vajadzīga, lai visiem patērētājiem Savienībā nodrošinātu augstu un līdzvērtīgu viņu interešu aizsardzības līmeni un lai izveidotu labi funkcionējošu iekšējo tirgu. Tādēļ dalībvalstīm nevajadzētu atļaut saglabāt spēkā vai ieviest tāds valsts noteikumus, kuri atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem, ievērojot šīs direktīvas aptvertos aspektus, ja vien šajā direktīvā nav noteikts citādi. Ja šādi saskaņoti noteikumi nepastāv, dalībvalstīm būtu jāpatur tiesības saglabāt vai ieviest valsts tiesību aktus.
- (5) Direktīvai 2002/65/EK ir veiktas dažādas pārskatīšanas. Minētajās pārskatīšanās atklājās, ka Savienības tiesību aktu par konkrētiem produktiem pakāpeniska ieviešana ir izraisījusi būtisku pārklāšanos ar Direktīvu 2002/65/EK un ka digitalizācija saasinājusi dažus aspektus, kas minētajā direktīvā nav pilnībā aptverti.
- (6) Digitalizācija ir veicinājusi tādu tirgus attīstību, kas netika paredzēta laikā, kad tika pieņemta Direktīva 2002/65/EK. Kopš tā laika straujā tehnoloģiju attīstība ir būtiski mainījusi finanšu pakalpojumu tirgu. Savienības līmenī ir pieņemti daudzi nozarei specifiski tiesību akti, tomēr patērētājiem piedāvātie finanšu pakalpojumi ir ievērojami attīstījušies un dažādojušies. Ir parādījušies jauni produkti, jo īpaši tiešsaistes vidē, un to izmantojums turpina — bieži vien ātri un neparedzami — mainīties. Šajā sakarā joprojām svarīga ir Direktīvas 2002/65/EK horizontālā piemērošana. Direktīvas 2002/65/EK piemērošana patēriņa finanšu pakalpojumiem, ko nereglamentē nozarei specifiski Savienības tiesību akti, nozīmē, ka patērētāju un tirgotāju labā tiek piemērots saskaņotu noteikumu kopums. Šī “drošības tīkla” funkcija palīdz nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgotājiem.
- (7) Lai ņemtu vērā to, ka Savienības nozaru tiesību aktu pakāpeniska ieviešana ir izraisījusi minēto tiesību aktu būtisku pārklāšanos ar Direktīvu 2002/65/EK un ka digitalizācija ir saasinājusi dažus aspektus, kas direktīvā nav pilnībā aptverti, tostarp jautājumu par to, kā un kad būtu jāsniedz informācija patērētājam, ir jāpārskata noteikumi, kas piemērojami finanšu pakalpojumu līgumiem, kuri noslēgti starp patērētāju un tirgotāju attālināti, vienlaikus nodrošinot “drošības tīkla” funkcijas piemērošanu.
- (8) Direktīvā 2011/83/ES, līdzīgi kā Direktīvā 2002/65/EK, ir paredzētas tiesības uz informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, un atteikuma tiesības attiecībā uz noteiktiem patērētāju līgumiem, kas noslēgti attālināti. Tomēr šī papildināmība ir ierobežota, jo Direktīva 2011/83/ES neattiecas uz finanšu pakalpojumu līgumiem.
- (9) Direktīvas 2011/83/ES darbības jomas paplašināšanai, attiecinot to arī uz patēriņa finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti, būtu jānodrošina vajadzīgā papildināmība. Tomēr, ņemot vērā patēriņa finanšu pakalpojumu specifiku, jo īpaši to sarežģītību, ne visi Direktīvas 2011/83/ES noteikumi būtu jāpiemēro attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem. Vajadzīgā skaidrība un juridiskā noteiktība būtu jānodrošina īpaši nodaļai ar noteikumiem, kas piemērojami tikai attālināti noslēgtiem patēriņa finanšu pakalpojumu līgumiem.
- (10) Lai gan ne visi Direktīvas 2011/83/ES noteikumi būtu jāpiemēro attālināti noslēgtiem finanšu pakalpojumu līgumiem minēto pakalpojumu specifikas dēļ, vairāki Direktīvas 2011/83/ES noteikumi, piemēram, attiecīgās definīcijas, noteikumi par papildu maksājumiem, izpildi un sankcijām, būtu jāpiemēro arī attālināti noslēgtiem finanšu pakalpojumu līgumiem. Šo noteikumu piemērošana nodrošina papildināmību starp dažādu veidu attālināti noslēgtiem līgumiem. Direktīvā 2011/83/ES paredzēto

noteikumu un sankciju piemērošanas tvēruma paplašināšana nodrošinās, ka pārkāpumus izdarījušajiem tirgotājiem tiek piemēroti iedarbīgi, samērīgi un atturoši naudas sodi par plašas ietekmes pārkāpumiem vai Savienības mēroga plašas ietekmes pārkāpumiem.

- (11) Īpašai Direktīvas 2011/83/ES nodaļai būtu jāietver joprojām būtiskie un nepieciešamie Direktīvas 2002/65/EK noteikumi, jo īpaši attiecībā uz tiesībām uz informāciju pirms līguma noslēgšanas un atteikuma tiesībām, un noteikumi, kas nodrošina godīgumu tiešsaistē, ja finanšu pakalpojumu līgumi tiek noslēgti attālināti.
- (12) Tā kā finanšu pakalpojumu distances līgumus visbiežāk noslēdz elektroniski, noteikumiem par godīguma nodrošināšanu tiešsaistē gadījumos, kad par finanšu pakalpojumiem līgumu noslēdz attālināti, būtu jāveicina LESD 114. pantā un ES Pamattiesību hartas 38. pantā noteikto mērķu sasniegšana. Noteikumam par pienācīgiem paskaidrojumiem būtu jānodrošina papildu pārredzamība un jāsniedz patērētājam iespēja pieprasīt cilvēka iejaukšanos, kad patērētājs sazinās ar tirgotāju, izmantojot tiešsaistes saskarnes, piemēram, tērzētavas vai līdzīgus rīkus. Tādēļ tirgotājiem vajadzētu aizliegt savā tiešsaistes saskarnē ieviest tādus pasākumus, kas varētu traucēt vai mazināt patērētāju spēju pieņemt lēmumus vai izdarīt izvēli brīvi, pastāvīgi un apzināti.
- (13) Dažus patēriņa finanšu pakalpojumus reglamentē īpaši Savienības tiesību aktu noteikumi, kuri turpina attiekties uz šiem finanšu pakalpojumiem. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, būtu jāprecizē, ka tad, ja kādā citā Savienības aktā, kas reglamentē konkrētus finanšu pakalpojumus, ir ietverti noteikumi par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, vai par atteikuma tiesību izmantošanu, minētajiem konkrētajiem patēriņa finanšu pakalpojumiem būtu jāpiemēro tikai minēto citu Savienības tiesību aktu attiecīgie noteikumi, ja vien minētajos aktos nav paredzēts citādi. Piemēram, ja piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK¹⁹ 186. pantu, ir piemērojami Direktīvas 2009/138/EK noteikumi par “līguma anulēšanas laikposmu”, nevis šajā direktīvā paredzētie noteikumi par atteikuma tiesībām, un ja piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/17/ES²⁰ 14. panta 6. punktu, šajā direktīvā paredzētie noteikumi par atteikuma tiesībām nebūtu jāpiemēro. Tāpat dažos Savienības tiesību aktos, kas reglamentē konkrētus finanšu pakalpojumus²¹, ir ietverti plaši un sīki izstrādāti noteikumi, kuru mērķis ir nodrošināt, ka patērētāji spēj izprast piedāvātā līguma būtiskās iezīmes. Turklāt daži Savienības tiesību akti, kas reglamentē konkrētus finanšu pakalpojumus, piemēram, Direktīva 2014/17/ES par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

²¹ Piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1238 (2019. gada 20. jūnijs) par Pan-Eiropas privāto pensiju produktu (PEPP) (OV L 198, 25.7.2019., 1. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/97 (2016. gada 20. janvāris) par apdrošināšanas izplatīšanu (OV L 26, 2.2.2016., 19. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/92/ES (2014. gada 23. jūlijs) par maksājumu kontu tarifu salīdzināmību, maksājumu kontu maiņu un piekļuvi maksājumu kontiem ar pamatfunkcijām (OV L 257, 28.8.2014., 214. lpp.).

nekustamo īpašumu²², jau paredz noteikumus par pienācīgiem paskaidrojumiem, kas tirgotājiem jāsniedz patērētājiem attiecībā uz piedāvāto līgumu. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, šajā direktīvā izklāstītie noteikumi par pienācīgiem skaidrojumiem nebūtu jāpiemēro finanšu pakalpojumiem, uz kuriem attiecas Savienības tiesību akti, kas reglamentē konkrētu finanšu pakalpojumu un ietver noteikumus par informāciju, kas patērētājam jāsniedz pirms līguma noslēgšanas.

- (14) Patērēja finanšu pakalpojumu līgumos, ko noslēdz sarunu ceļā no attāluma, ir paredzēta distances saziņas līdzekļu izmantošana (tālpārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas sistēmas sakarā) bez vienlaicīgas tirgotāja un patērētāja klātbūtnes. Lai ņemtu vērā šo saziņas līdzekļu pastāvīgo attīstību, būtu jādefinē principi, kas ir spēkā arī attiecībā uz tiem līdzekļiem, kuri vēl nav plaši izplatīti vai kuri vēl nav zināmi.
- (15) Uz vienu finanšu pakalpojuma līgumu, kurā paredzēta tāda paša rakstura secīgu darbību vai atsevišķu darbību veikšana laika gaitā, dažādās dalībvalstīs var attiekties dažāds tiesiskais režīms, bet ir svarīgi, lai noteikumi būtu vienādi piemērojami visās dalībvalstīs. Šajā nolūkā ir lietderīgi uzskatīt, ka noteikumiem, kas reglamentē attālināti noslēgtus finanšu pakalpojumu līgumus, būtu jāattiecas uz pirmo darbību no viena un tā paša rakstura secīgu darbību sērijas, kuras veic laika gaitā un kuras uzskata par tādām, kas veido vienu veselumu neatkarīgi no tā, vai uz šo darbību vai darbību sēriju attiecas viens līgums vai vairāki secīgi līgumi. Piemēram, par “sākotnējo nolīgumu par pakalpojumiem” var uzskatīt bankas konta atvēršanu, un par “darbībām” var uzskatīt līdzekļu noguldīšanu bankas kontā vai izņemšanu no tā. Jaunu elementu pievienošana sākotnējam nolīgumam par pakalpojumiem nav “darbība”, bet gan papildu līgums.
- (16) Lai norobežotu šīs direktīvas piemērošanas jomu, noteikumus par patērēja finanšu pakalpojumiem, par kuriem līgums noslēgts attālināti, nevajadzētu piemērot pakalpojumiem, kurus sniedz neregulāri un ārpus komerciālas struktūras, kas paredzēta distances līgumu slēgšanai.
- (17) Distances saziņas līdzekļu izmantošana nedrīkstētu būt iemesls patērētājam sniegtās informācijas neattaisnotai ierobežošanai. Pārredzamības labad būtu jānosaka prasības, lai precizētu, kad informācija ir jāsniedz patērētājam pirms distances līguma noslēgšanas par patērēja finanšu pakalpojumiem un kādā veidā šai informācijai būtu jānonāk pie patērētāja. Lai varētu pieņemt lēmumu, pilnībā pārzinot faktus, patērētājiem informācija būtu jāsaņem vismaz vienu dienu pirms distances līguma noslēgšanas. Tikai izņēmuma gadījumos informāciju var sniegt mazāk nekā dienu pirms finanšu pakalpojumu distances līguma noslēgšanas. Ja līgums ir noslēgts mazāk nekā vienu dienu iepriekš, tirgotājam noteiktajā termiņā būtu jāatgādina patērētājam par iespēju atteikties no distances līguma par finanšu pakalpojumu.
- (18) Informācijas prasības būtu jāmodernizē un jāatjaunina, iekļaujot, piemēram, tirgotāja e-pasta adresi un informāciju par riskiem un ienesīgumu saistībā ar konkrētiem patērēja finanšu pakalpojumiem. Patērētāji būtu arī skaidri jāinformē, ja viņiem uzrādītā cena ir tikusi pielāgota, balstoties uz automatizētu apstrādi.
- (19) Ja no attāluma patērēja finanšu pakalpojums, par kuru līgums noslēgts attālināti, ietver riska un ienesīguma profilu, tajā būtu jāiekļauj tādi elementi kā risku kopsavilkuma rādītājs, ko papildina aprakstošs paskaidrojums par šo rādītāju, tā galvenajiem

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

ierobežojumiem un aprakstošs paskaidrojums par riskiem, kas ir būtiski saistīti ar finanšu pakalpojumu, un iespējamiem maksimālajiem kapitāla zaudējumiem, tostarp informācija par to, vai pastāv iespēja zaudēt visu kapitālu.

- (20) Dažiem finanšu pakalpojumiem var būt vides vai sociālais mērķis, piemēram, veicināt cīņu pret klimata pārmaiņām vai palīdzēt samazināt pārmērīgas parādsaistības. Lai patērētājs varētu pieņemt informētu lēmumu, viņš būtu jāinformē arī par konkrētajiem vides vai sociālajiem mērķiem, uz kuriem vērsts finanšu pakalpojums.
- (21) Informācijas prasības būtu attiecīgi jāpielāgo, ņemot vērā konkrētu informācijas nesēju tehniskos ierobežojumus, piemēram, rakstzīmju skaita ierobežojumus dažu mobilo tālrunu ekrānā. Kas attiecas uz mobilo tālrunu ekrāniem, ja tirgotājs ir pielāgojis tiešsaistes saskarnes saturu un noformējumu šādām ierīcēm, šādai informācijai ir jābūt sniegtai visredzamākajā un tiešākajā veidā: informācija par tirgotāja identitāti, patēriņa finanšu pakalpojuma būtiskās īpašības, kopējā cena, kas patērētājam jāmaksā tirgotājam par patēriņa finanšu pakalpojumu, citstarp visi ar tirgotāja starpniecību samaksātie nodokļi, vai, ja precīzu cenu nevar norādīt, cenas aprēķina pamatojums, kas ļauj patērētājam to pārbaudīt, un atteikuma tiesību esamība vai neesamība, arī šo tiesību izmantošanas nosacījumi, termiņi un kārtība. Pārējo informāciju varētu sniegt, izmantojot papildu lapas. Taču visa informācija būtu jāsniedz, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, pirms distances līguma noslēgšanas.
- (22) Sniedzot informāciju elektroniski pirms līguma noslēgšanas, šāda informācija būtu jāsniedz skaidri un saprotami. Tālab informāciju varētu efektīvi izcelt, ierāmēt un kontekstualizēt ekrānā. Strukturēšanas metode ir tikusi testēta, un ir pierādīts, ka tā ir noderīga dažiem finanšu pakalpojumiem; būtu jāveicina tās izmantošana, proti, iespēja pasniegt detalizētas informācijas daļas, izmantojot uznirstošos logus vai saites uz papildu informācijas slāņiem. Iespējams veids, kā sniegt informāciju pirms līguma noslēgšanas, ir “satura rādītāju” pieeja, izmantojot paplašināmus virsrakstus. Augšējā līmenī patērētājiem varētu būt atrodamas galvenās tēmas, no kurām katru var izvērst, uz tās noklikšķinot, lai patērētāji tiktu novirzīti uz detalizētāku attiecīgās informācijas izklāstu. Tādā veidā patērētājs visu nepieciešamo informāciju varētu redzēt vienuviet, tajā pašā laikā saglabājot kontroli pār to, ko un kad pārskatīt. Patērētājiem vajadzētu būt iespējai lejupielādēt visu pirmslīguma informācijas dokumentu un saglabāt to kā atsevišķu dokumentu.
- (23) Patērētājiem vajadzētu būt atteikuma tiesībām bez sankcijām un bez pienākuma sniegt pamatojumu. Ja atteikuma tiesības nav spēkā tādēļ, ka patērētājs ir skaidri pieprasījis distances līguma izpildi pirms atteikuma termiņa beigām, tirgotājam par to būtu jāinformē patērētājs pirms līguma izpildes sākšanas.
- (24) Lai nodrošinātu efektīvu atteikuma tiesību izmantošanu, šo tiesību izmantošanas kārtībai nevajadzētu būt sarežģītākai par distances līguma noslēgšanas kārtību.
- (25) Attiecībā uz distances līgumiem, kas noslēgti ar elektroniskiem līdzekļiem, tirgotājam būtu jānodrošina patērētājam iespēja izmantot atteikuma pogu. Lai gādātu par efektīvu atteikuma pogas izmantošanu, tirgotājam būtu jānodrošina, ka tā ir redzama, un, kad patērētājs izmanto pogu, tirgotājam būtu pienācīgi jādokumentē tās izmantošana.
- (26) Patērētājam var būt vajadzīga palīdzība, lai izlemtu, kurš finanšu pakalpojums ir vispiemērotākais viņa vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pirms finanšu pakalpojumu līguma attālinātas noslēgšanas tirgotāji sniedz šādu palīdzību saistībā ar finanšu pakalpojumiem, ko tie piedāvā patērētājam, sniedzot pienācīgus paskaidrojumus par būtisko informāciju, tostarp par piedāvāto

produktu būtiskajām īpašībām. Pienākums sniegt pienācīgus paskaidrojumus ir īpaši svarīgs, ja patērētāji plāno noslēgt finanšu pakalpojumu līgumu no attāluma un tirgotājs sniedz paskaidrojumus, izmantojot tiešsaistes rīkus. Lai nodrošinātu, ka patērētājs saprot līguma iespējamo ietekmi uz viņa ekonomisko situāciju, patērētājam vienmēr vajadzētu būt iespējai panākt tirgotāja vārdā veiktu cilvēka iejaukšanos.

- (27) Slēdzot finanšu pakalpojumu līgumus attālināti, tirgotājiem būtu jāaizliedz izmantot savu tiešsaistes saskarnes struktūru, struktūru, funkciju vai darbības veidu tādā veidā, ka varētu tikt traucēta vai mazināta patērētāju spēja pieņemt lēmumus vai izdarīt izvēli brīvi, pastāvīgi un apzināti.
- (28) Tāpēc Direktīva 2011/83/ES būtu attiecīgi jāgroza.
- (29) Tāpēc Direktīva 2002/65/EK būtu jāatceļ.
- (30) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, ar augstas patērētāju aizsardzības nodrošināšanu veicināt iekšējā tirgus sekmīgu darbību, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka tādējādi to labāk iespējams sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (31) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem²³ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota,

²³ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2011/83/ES

Direktīvu 2011/83/ES groza šādi:

1) direktīvas 3. pantu groza šādi:

a) iekļauj šādu 1.b punktu:

“1.b) “Direktīvas 1. un 2. pantu, 3. panta 2., 5. un 6. punktu, 4. pantu, 16.a līdz 16.e pantu, 19. pantu, 21. līdz 23. pantu, 24. panta 1., 2., 3. un 4. punktu un 25. un 26. pantu piemēro distances līgumiem, kas noslēgti starp tirgotāju un patērētāju par finanšu pakalpojumu sniegšanu.

Ja pirmajā daļā minētajos līgumos ir iekļauts sākotnējais nolīgums par pakalpojumiem, kam seko secīgas darbības vai tāda paša rakstura atsevišķu darbību sērija, kuru veic laika gaitā, pirmajā daļā minētie noteikumi attiecas tikai uz sākotnējo nolīgumu.

b) panta 3. punkta d) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“d) par finanšu pakalpojumiem, uz kuriem neattiecas 3. panta 1.b punkts.”;

2) iekļauj šādu nodaļu:

“III.a NODAĻA

NOTEIKUMI PAR ATTĀLINĀTI NOSLĒGTIEM FINANŠU PAKALPOJUMU LĪGUMIEM

16.a pants

Informācijas prasības attiecībā uz distances līgumiem par patēriņa finanšu pakalpojumiem

1. Pirms patērētājs ir uzņēmies distances līguma vai arī jebkāda līdzīga piedāvājuma saistības, tirgotājs skaidrā un saprotamā veidā patērētājam sniedz šādu informāciju:
 - (a) tirgotāja identitāte un pamatdarbība;
 - (b) fiziskā adrese, kurā tirgotājs ir reģistrēts, kā arī tirgotāja tālruņa numurs un e-pasta adrese; turklāt, ja tirgotājs nodrošina citus tiešsaistes saziņas līdzekļus, kas garantē, ka patērētājs var saglabāt pastāvīgā informācijas nesējā jebkādu rakstisku korespondenci ar tirgotāju, tostarp šādas korespondences datumu un laiku, informācijā iekļauj arī ziņas par šiem citiem līdzekļiem; visiem minētajiem tirgotāja sniegtajiem saziņas līdzekļiem ir jānodrošina, ka patērētājs var ātri kontaktēties ar tirgotāju un efektīvi ar to sazināties; attiecīgā gadījumā tirgotājs norāda arī tā tirgotāja fizisko adresi un identitāti, kura vārdā tas darbojas;
 - (c) tirgotāja uzņēmējdarbības vietas fiziskā adrese, ja tā atšķiras no adreses, kas norādīta saskaņā ar b) apakšpunktu, un attiecīgā gadījumā tā tirgotāja fiziskā adrese, kura uzdevumā tas rīkojas, uz kuru patērētājs var adresēt jebkādas sūdzības;

- (d) ja tirgotājs ir reģistrēts tirdzniecības vai citā publiskā reģistrā, — tirdzniecības reģistrs, kurā tas ir reģistrēts, un reģistrācijas numurs vai līdzvērtīgs identifikators attiecīgajā reģistrā;
- (e) ja uz tirgotāja darbību attiecas atļauju sistēma, — ziņas par attiecīgo uzraudzības iestādi;
- (f) finanšu pakalpojuma galveno īpašību apraksts;
- (g) kopējā cena, kas patērētājam ir jāsamaksā tirgotājam par šo finanšu pakalpojumu, arī visas saistītās maksas un izdevumi, un visi nodokļi, kas maksājami ar tirgotāja starpniecību, vai, ja nevar norādīt precīzu cenu, cenas aprēķināšanas pamats, kas ļauj patērētājam to pārbaudīt;
- (h) attiecīgā gadījumā — informācija, ka cena tikusi pielāgota, balstoties uz automatizētu lēmumu pieņemšanu;
- (i) Attiecīgā gadījumā — paziņojums, kas norāda, ka finanšu pakalpojums ir saistīts ar instrumentiem, uz kuriem attiecas īpaši riski to specifisko iezīmju vai izpildāmo darbību dēļ, vai kuru cena ir atkarīga no svārstībām finanšu tirgos, kuras ir ārpus tirgotāja kontroles, un ka vēsturiskie darbības rādītāji nav rādītāji turpmākiem sasniegumiem;
- (j) paziņojums par iespēju, ka var pastāvēt citi nodokļi un/vai izmaksas, kurus nemaksā ar tirgotāja starpniecību, vai kurus neuzliek tirgotājs;
- (k) jebkuri ierobežojumi laikposmam, kurā ir derīga sniegtā informācija;
- (l) maksāšanas un izpildes kārtība;
- (m) jebkādas konkrētas papildu izmaksas, kas rodas patērētājam, izmantojot distances saziņas līdzekļus, ja šādu papildu maksu iekasē;
- (n) attiecīgā gadījumā riska un ienesīguma profila apraksts;
- (o) attiecīgā gadījumā informācija par jebkādiem vides vai sociālajiem mērķiem, uz kuriem vērsts finanšu pakalpojums;
- (p) atteikuma tiesību esamība vai neesamība un, ja atteikuma tiesības pastāv, to ilgums un nosacījumi to izmantošanai, tostarp informācija par summu, kādu patērētājam var prasīt samaksāt, kā arī šo tiesību neizmantošanas sekas;
- (q) distances līguma minimālais ilgums, ja finanšu pakalpojumi ir jāsniedz pastāvīgi vai periodiski;
- (r) informācija par jebkurām iespējamām pušu tiesībām izbeigt līgumu priekšlaicīgi vai vienpusēji, pamatojoties uz distances līguma noteikumiem, citstarp par jebkurām sankcijām, ko uzliek ar līgumu šādos gadījumos;
- (s) praktiski norādījumi par atteikuma tiesību izmantošanu, cita starpā norādot adresi vai e-pasta adresi, uz kuru jānosūta paziņojums par atteikumu, un attiecībā uz finanšu līgumiem, kas noslēgti elektroniski, — informācija par 16.d pantā minētās atsaukuma pogas esamību un novietojumu;
- (t) jebkurš līguma noteikums par tiesību aktiem, kas attiecas uz distances līgumu un/vai par kompetento tiesu;

- (u) kādā valodā vai valodās tiek paziņoti līguma noteikumi un šajā pantā minētā iepriekš sniedzamā informācija un kādā valodā vai valodās tirgotājs ar patērētāja piekrišanu apņemas sazināties šā distances līguma darbības laikā;
 - (v) attiecīgā gadījumā iespēja izmantot uz tirgotāju attiecināmu ārpustiesas sūdzību un tiesiskās aizsardzības mehānismu un metodes, kā tam piekļūt.
- 2. Ja saziņa notiek ar telefona starpniecību, tirgotāja identitāti un sarunas komerciālo nolūku dara nepārprotami skaidru jebkuras sarunas ar patērētāju sākumā.

Ja patērētājs nepārprotami piekrīt turpināt telefona saziņu, atkāpjoties no 1. punkta, jāsniiedz tikai minētā punkta a), f), g) un p) apakšpunktā minētā informācija.

Tirgotājs informē patērētāju par 1. punktā minētās citas informācijas veidu un pieejamību un sniedz minēto informāciju, pildot 3. punktā noteiktos pienākumus.
- 3. Tirgotājs sniedz 1. punktā minēto informāciju vismaz vienu dienu pirms tam, kad patērētājam kļūst saistošs jebkāds distances līgums.

Dalībvalstis pieprasa, lai tad, ja 1. punktā minēto informāciju sniedz mazāk nekā vienu dienu pirms tam, kad patērētājs ir uzņēmies distances līguma saistības, tirgotājs, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, nosūta patērētājam atgādinājumu par iespēju atteikties no distances līguma un par procedūru, kas jāievēro atteikuma gadījumā saskaņā ar 16.c pantu. Minēto atgādinājumu patērētājam sniedz ne vēlāk kā vienu dienu pēc distances līguma noslēgšanas.
- 4. Šā panta 1. punktā minēto informāciju patērētājam dara pieejamu, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, un izklāsta viegli lasāmā veidā, ar salasāma lieluma rakstzīmēm.

Izņemot 1. punkta a), f), g) un p) apakšpunktā minēto informāciju, tirgotājam ir atļauts strukturēt informāciju, ja to sniedz elektroniski.

Ja tirgotājs izvēlas strukturēt informāciju, 1. punktā minēto informāciju ir iespējams izdrukāt kā vienu dokumentu.

Ja 1. punktā minētās informācijas sniegšanai izmanto krāsas, tās nedrīkst mazināt informācijas saprotamību gadījumā, ja pamatinformācijas dokumentu drukā vai fotokopē melnbaltā versijā.

Šā panta 1. punktā minēto informāciju pēc pieprasījuma sniedz patērētājiem ar redzes traucējumiem piemērotā formātā.
- 5. Pierādīt šajā pantā noteikto informācijas prasību izpildi ir tirgotāja pienākums.
- 6. Ja citā Savienības tiesību aktā, kas reglamentē konkrētu finanšu pakalpojumu, ir ietverti noteikumi par informāciju, kas patērētājam jāsniiedz pirms līguma noslēgšanas, attiecīgajam konkrētajam finanšu pakalpojumam piemēro tikai attiecīgajā Savienības tiesību aktā noteiktās prasības par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, ja vien minētajā tiesību aktā nav paredzēts citādi.

16.b pants.

Tiesības atteikties no finanšu pakalpojumu distances līgumiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājs 14 kalendāro dienu laikā var atkāpties no līguma bez sankcijām un bez iemesla paziņošanas.

Pirmajā daļā minētais atteikuma termiņš sākas vienā no turpmāk norādītajām dienām:

- (a) distances līguma noslēgšanas dienā;
- (b) dienā, kad patērētājs saņem līguma noteikumus un nosacījumus un informāciju saskaņā ar 16.a pantu, ja šī diena ir vēlāk nekā šīs daļas a) apakšpunktā norādītā diena.

2. Atteikuma tiesības neattiecas uz:

- (a) patēriņa finanšu pakalpojumiem, kuru cena ir atkarīga no finanšu tirgus svārstībām ārpus tirgotāja kontroles, kuras var rasties atteikuma termiņa laikā, piemēram, uz pakalpojumiem, kuri saistīti ar:
 - ārvalstu valūtu;
 - naudas tirgus instrumentiem; pārvedamiem vērtspapīriem;
 - kolektīvo ieguldījumu uzņēmuma daļām;
 - regulētā tirgū tirgotiem finanšu nākotnes līgumiem, tostarp līdzvērtīgiem instrumentiem, par kuriem norēķinās skaidrā naudā;
 - regulētā tirgū netirgotiem procentu likmes nākotnes līgumiem (*FRA*);
 - procentu likmju, valūtas un pašu kapitāla mijmaiņas līgumiem;
 - iespēju līgumiem par jebkuru šajā punktā minētu instrumentu iegādi vai pārdošanu, arī attiecībā uz instrumentiem, par kuriem norēķinās skaidrā naudā. Šajā kategorijā jo īpaši iekļauj valūtas un procentu likmju iespēju līgumus;
 - kryptoaktīviem, kā definēts [3. panta 1. punkta 2) apakšpunktā Komisijas priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kryptoaktīvu tirgiem un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/193, 24.9.2020., COM(2020) 593 final].
- (b) ceļojumu un bagāžas apdrošināšanas polisēm vai līdzīgām īstermiņa apdrošināšanas polisēm, kuru termiņš ir mazāks par vienu mēnesi;
- (c) līgumiem, kurus pēc patērētāja skaidra lūguma abas puses ir pilnībā izpildījušas, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

3. Patērētājs ir izmantojis savas atteikuma tiesības 1. pantā minētajā atteikuma termiņā, ja patērētājs ir nosūtījis paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu vai aktivējis 5. punktā minēto atteikuma pogu pirms minētā termiņa beigām.

4. Šis pants neskar nekādus valstu tiesību aktu noteikumus, ar kuriem nosaka laika periodu, kurā līguma izpildi nevar uzsākt.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz distances līgumiem, kas noslēgti ar elektroniskiem līdzekļiem, tirgotājs nodrošina iespēju izmantot atteikuma pogu, lai patērētājam atvieglotu atteikuma tiesību izmantošanu. Šādu pogu skaidri apzīmē ar vārdiem “Atteikties no līguma” vai ar attiecīgu nepārprotamu formulējumu.

Atsaukuma poga ir skaidri redzama un pastāvīgi pieejama visa atteikuma termiņa laikā tajā pašā elektroniskajā saskarnē, ko izmanto distances līguma noslēgšanai. Turklāt tirgotājs atteikuma pogu var nodrošināt, arī izmantojot citu kanālu.

Tirgotājs nodrošina, ka, aktivējot atteikuma pogu, patērētājam tiek nekavējoties paziņots, ka atteikuma tiesības ir izmantotas, norādot atteikuma tiesību izmantošanas datumu un laiku. Tirgotājs, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, sniedz patērētājam apstiprinājumu par atteikuma tiesību izmantošanu.

6. Ja citā Savienības tiesību aktā, kas reglamentē konkrētu finanšu pakalpojumu, ir ietverti noteikumi par atteikuma tiesību izmantošanu, attiecīgajam konkrētajam finanšu pakalpojumam piemēro tikai attiecīgajā Savienības tiesību aktā noteiktos noteikumus par atteikuma tiesību izmantošanu, ja vien minētajā tiesību aktā nav paredzēts citādi.

16.c pants.

Pirms atteikuma sniegtā pakalpojuma apmaksāšana

1. Ja patērētājs izmanto 16.b pantā paredzētās atteikuma tiesības, patērētājam var tikai prasīt bez nepamatotas kavēšanās samaksāt par pakalpojumu, ko tirgotājs viņam faktiski sniedzis saskaņā ar distances līgumu. Maksājamā summa:
 - (a) nepārsniedz summu, kas ir proporcionāla jau sniegtajam pakalpojumam, salīdzinot ar pilnu distances līguma izpildi;
 - (b) katrā ziņā nav tāda, ka to var uzskatīt par līgumsodu.
2. Tirgotājs nedrīkst prasīt patērētājam maksāt nekādas summas, pamatojoties uz šā panta 1. punktu, ja vien tirgotājs nevar pierādīt, ka patērētājs bija pietiekami informēts par maksājamo summu atbilstīgi 16.a panta 1. punkta p) apakšpunktam. Tomēr tirgotājs nekādā ziņā nevar prasīt šādu maksājumu, ja tirgotājs bez patērētāja iepriekšēja pieprasījuma ir uzsācis līguma izpildi pirms 16.b panta 1. punktā paredzētā atteikuma termiņa beigām.
3. Tirgotājs bez nepamatotas kavēšanās un ne vēlāk kā 30 kalendāro dienu laikā atmaksā patērētājam visas summas, ko tirgotājs ir no tā saņēmis saskaņā ar distances līgumu, izņemot 1. punktā minēto summu. Šis termiņš sākas dienā, kurā tirgotājs saņem paziņojumu par atteikumu.
4. Patērētājs bez nepamatotas kavēšanās un 30 kalendāro dienu laikā atgriež tirgotājam jebkuras summas, ko viņš ir saņēmis no tirgotāja. Šis termiņš sākas no dienas, kurā patērētājs atsakās no līguma.

16.d pants

Pienācīgi paskaidrojumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgotājiem ir jāsniedz patērētājam pienācīgi paskaidrojumi par piedāvātajiem finanšu pakalpojumu līgumiem, kas ļauj patērētājam novērtēt, vai piedāvātais līgums un papildpakalpojumi ir pielāgoti viņa vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Paskaidrojumi ietver šādus elementus:
 - (a) prasītā informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas;
 - (b) piedāvātā līguma būtiskās iezīmes, tostarp iespējamie papildpakalpojumi;
 - (c) konkrētās sekas, ko piedāvātais līgums var radīt patērētājam, tostarp sekas, kādas iestājas gadījumos, kad patērētājs nepilda maksājumu saistības vai kavē maksājumus.

2. Šā panta 1. punkts būtu jāpiemēro arī attiecībā uz patērētājam sniegtiem paskaidrojumiem, izmantojot tiešsaistes rīkus, piemēram, reāllaika tērzēšanu, sarunbotus, automatizētas konsultācijas, interaktīvus rīkus vai līdzīgas pieejas.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja tirgotājs izmanto tiešsaistes rīkus, patērētājam ir tiesības pieprasīt un panākt cilvēka iejaukšanos.
4. Ja citā Savienības tiesību aktā, kas reglamentē konkrētus finanšu pakalpojumus, ir ietverti noteikumi par informāciju, kas jāsniedz patērētājam pirms līguma noslēgšanas, šā panta 1.–3. punktu nepiemēro.

16.e pants.

Papildu aizsardzība attiecībā uz tiešsaistes saskarnēm

Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK²⁴ un Padomes Direktīvu 93/13/EEK²⁵, dalībvalstis pieņem pasākumus, kas paredz prasību, ka tirgotāji, attālināti slēdzot finanšu pakalpojumu līgumus, neizmanto savu tiešsaistes saskarnes struktūru, dizainu, funkciju vai darbības veidu tā, ka varētu tikt traucēta vai mazināta patērētāju spēja pieņemt lēmumus vai izdarīt izvēli brīvi, pastāvīgi un apzināti."

2. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis vēlākais līdz [24 mēneši pēc pieņemšanas] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu.
Tās šos noteikumus piemēro no [diena pēc tam, kad pagājuši 24 mēneši pēc pieņemšanas].
Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.
2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, kurus tās pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

3. pants

Atcelšana

Direktīva 2002/65/EK tiek atcelta no [24 mēneši pēc pieņemšanas].

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz Direktīvu 2011/83/ES, kas grozīta ar šo direktīvu, un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu šīs direktīvas pielikumā.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

²⁵ Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.).

4. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

5. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*